

**FORA DE LLOC: COSSOS (IN)TANGIBLES
EN LES CULTURES MINORITZADES
DE LA PENÍNSULA IBÈRICA.
LITERATURA, CINEMA I ART**

VARSOVIA (POLÒNIA) 14-15 DE NOVEMBRE DE 2019

INSTITUT D'ESTUDIS IBÈRICS I IBEROAMERICANS DE LA UNIVERSITAT DE VARSOVIA
GRUP DE RECERCA (UNA ALTRA)IBÈRIA: UNES ALTRES REPRESENTACIONS, CULTURES I
IDENTITATS A LA PENÍNSULA IBÈRICA

CENTRE D'ESTUDIS GALLECS DE VARSOVIA

INSTITUT BASC ETXEPARE

INSTITUT RAMON LLULL

ASSOCIACIÓ INTERNACIONAL D'ESTUDIS GALLECS

INSTITUT CERVANTES DE VARSOVIA

El propi cos és al món com el cor a l'organisme: manté
contínuament en vida l'espectacle visible, l'ànima i l'alimenta
interiorment, forma amb ell un sistema.

Maurice Merleau-Ponty

En aquest congrés es pretén investigar de quina manera la literatura, el cinema i l'art catalans, gallecs, bascos i mirandesos conceptualitzen l'alteritat des de l'enfocament corporal. Ens interessarà com es construeix l'Altre des de la perspectiva de les cultures minoritzades i com es creen les identitats pròpies en referència a aquest Altre; i, d'altra banda, com les cultures dominants (l'espanyola i la portuguesa, respectivament) inscriuen l'alteritat en les cultures minoritzades, també volem examinar quins valors s'atribueixen a l'Altre i com es manifesten a través del cos des d'ambdues perspectives. Igualment, proposem estudiar quines àrees de l'alteritat s'emmarquen dins de les identitats catalana, gallega, basca i mirandesa, així com també les seves possibles variants i el seu caràcter pluridimensional.

La categoria de l'altre és fonamentalment contextual i irreductible a una simple negació de la identitat pròpia basada en oposicions binàries. Les mateixes persones, depenent de les circumstàncies s'inclouen o exclouen del grup (considerat) propi. En aquest sentit, la relació amb allò aliè és sempre dinàmica. L'alteritat emergeix més freqüentment i de forma més evident en les situacions de crisi, conflicte o canvi. En diverses ètnies i nacions tant la qualitat d'allò aliè com els atributs d'"allò nostre" es manifesten per mitjà d'un seguit de trets físics, psicològics o intel·lectuals, és a dir, es troben ancorats en la corporalitat.

És evident que no es tracta d'una mera representació corporal basada en un estereotip. L'alteritat al·ludeix a un ordre simbòlic que s'estén més enllà d'una metaforització de les característiques no acceptables dins d'un grup concret. L'altre resulta sovint ambigu, una categoria del *numinosum* (Otto 2006), que uneix el reprobable i l'admirable, l'horrorós i el fascinant, o sigui, té un caràcter profundament mediador (Benedyktowicz 2001), cosa que s'observa més en el cas dels altres "interiors", com per exemple bruixots i bruixes, bojos, vagabunds, persones físicament marcades per alguna deformació, etc. S'expressa a través del visible i l'invisible, el captable i el merament perceptible, el tangible i l'intangible. D'una banda, és un símbol capaç d'absorbir qualsevol contingut; de l'altra, respon als valors, temors i la imatge d'"allò nostre" dins d'un grup determinat. D'aquí es deriva la seva funció cognitiva, no solament en el marc de conèixer l'altre, sinó també de conèixer-se un/a mateix/a.

Tanmateix, les representacions corporals de l'Altre no les tractem solament com a presències simbòliques. Com afirma Merleau-Ponty, l'ésser humà, a més de tenir un cos simbòlic o sociocultural, també té un cos "natural" a través del qual experimenta el món; més encara, l'única experiència possible és la realitzada per mitjà del cos. Aquesta experiència l'entén com a recíproca: veure implica ser vist, tocar suposa ser tocat. Percebem l'altre des del nostre cos i a partir del seu. En aquest sentit la corporalitat possibilita tant el nostre "entotsolament" com la nostra "alteració" (2003: 48). D'aquesta manera, el món s'entén com un camp o dimensió d'existència compartida. Des d'aquesta perspectiva queda exclosa l'*alteritat radical* que sigui una simple negació del "jo".

Aquest *cos viu* de què parla Merleau-Ponty està present en la producció literària, cinematogràfica i artística no sols com una representació o imatge, sinó que també té el seu reflex en l'organització espacial de tota obra –si ens referim a les dues últimes formes de creació–. Tuan parteix de la premissa que el cos humà no solament es troba en l'espai, sinó que el construeix (1987: 52). La presència del cos humà a l'espai serveix com a model per als conceptes espacials bàsics de "dalt" i "a baix", o "esquerra" i "dreta", i permet entendre allò situat fora del fotograma o del marc del quadre, tot percebent-lo com a part de quelcom més ampli. Tals conceptes sempre conserven un significat determinat per les pràctiques culturals. Per tant, en aquest congrés analitzarem la connexió entre la construcció de l'Altre a través del cos en la creació literària, cinematogràfica i artística de les cultures minoritzades de la Península Ibèrica.

CONVIDATS/DES AMB CONFERÈNCIA PLENÀRIA

Danny Barreto (Colgate University)

Joxean Fernández

Iratxe Fresneda

Margarita Ledo Andión

Realitzadora catalana per confirmar

Realitzador portuguès per confirmar

COMITÈ CIENTÍFIC

António Bárbolo Alves (Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro)

Carme Fernández Pérez-Sanjulián (Universidade da Coruña)

Maria Filipowicz-Rudek (Universitat Jagellònica)

Helena González Fernández (Universitat de Barcelona)

Urszula Ługowska (Universitat de Varsòvia)

Josep-Anton Fernàndez (Universitat Oberta de Catalunya)

Cristina Martins (Universidade de Coimbra)

Katarzyna Moszczyńska (Universitat de Varsòvia)

Mari Jose Olaziregi (EHU-UPV)

Meri Torras (Universitat Autònoma de Barcelona)

Dolores Vilavedra (Universidade de Santiago de Compostela)

COMITÈ ORGANITZADOR

Presidenta: Maria Boguszewicz (Universitat de Varsòvia)

Secretària: Natalia Szejko (Universitat de Medicina de Varsòvia)

Aitor Arruza Zuazo (Universitat de Varsòvia)

Michał Belina (Universitat de Varsòvia)

Magdalena Gajewska (Universitat de Varsòvia)

Ana Garrido González (Universitat de Varsòvia)

Alfons Gregori (Universitat Adam Mickiewicz de Poznań)

Borxa Logares Carbajales (Universitat de Varsòvia)

Marta Pawlikowska (Universitat de Łódź)

Julia Skalska (Universitat de Varsòvia)

COMUNICACIONS

Les comunicacions podran realitzar-se en gallec, euskera, català, castellà, portuguès, mirandès o anglès, i seran de 20 minuts.

Les propostes de comunicació s'hauran d'enviar a través de la pàgina web del congrés, en la pestanya "Formulari d'inscripció", a l'adreça de la pàgina web: <http://otraiberiavarsovia.wordpress.com/congreso-2019/formulario-de-inscripcion/> abans del 15 de juny de 2019.

L'ingrés de la quota d'inscripció de 60 EUROS / 250 PLN ha de ser efectuat abans del 31 d'agost de 2019.

Els articles derivats del congrés, després de l'acceptació prèvia per part dels/de les editors/es, es publicaran en la revista indexada *Iberian Studies* de la Universitat Jagellònica: <https://filg.uj.edu.pl/nauka/wydawnictwa/studia-iberystyczne/normy-redakcyjne>. La data límit de recepció de propostes serà el 31 de desembre de 2019.

Per a més informació es pot visitar la pàgina web del congrés <http://otraiberiavarsovia.wordpress.com>

Totes les preguntes es poden dirigir al correu del congrés otraiberiavarsovia@gmail.com

